

Patientfall borrelia

2013-06-09, reviderat 2017-11-30

Fall 1 Johanna

Johanna, 33 år, söker vårdcentralen då hon två veckor efter svampplockning i Tiveden noterar en 10 cm stor ringformad mörkröd hudförändring glutealt vänster med upplärning centralt. Ingen värmeökning. Temp 37,4 °.

Frågor

1. Vad behöver du veta mer?
  2. Vilka prover/undersökningar vill du göra?
  3. Ämnar du rekommendera antibiotikabehandling och i så fall vilken?
  4. Finns det behov av uppföljande kontroll?
-

Fall 2 Anders

Anders, 56 år, söker i september månad med ett smärttillstånd ut i höger överarm sedan två veckor. Han har aldrig haft besvär med axlar/armar tidigare och inget trauma föregick värken. Smärtan har förvärrats och är som värst nattetid. NSAID-preparat hjälper inte alls. Han vistas mycket i skogen och har plockat bort ett par fästingar nedtill på bålen under sommaren. Din noggranna neurologiska undersökning och axel/armstatus är utan anmärkning.

Frågor

1. Vilken är din preliminära diagnostiska misstanke?
2. Vilka prover/undersökningar vill du göra?
3. Ämnar du rekommendera antibiotikabehandling och i så fall vilken?

Fall 3 Märta

Märta, 75 år, söker för rörelsesmärta och värk i rygg och ben. Besvären har kommit och gått under det senaste året och sitter både i leder och muskler. Hon blir tillfälligt hjälpt av analgetika men får smärtgenombrott vid gång och belastning. Värken är lindrigare nattetid. Sedan två månader har hon även fått tillkomst av huvudvärk och trötthet. Hon måste lägga sig och vila på eftermiddagarna. För två år sen hade hon ett kraftigt kliande insektsbett men har inte observerat någon fästing. Hon upplever även att hon har blivit mer yr på senaste tiden. Nu söker hon för att hon är orolig för att det kan vara en borreliainfektion.

Frågor

1. Misstänker du borreliä?
2. Vilka prover/undersökningar vill du göra?
3. Ämnar du rekommendera antibiotikabehandling och i så fall vilken?

Handledarmanual – Borrelia

Fall 1 Johanna

1. Vad behöver du veta mer?

Ovidkommande (men intressant....):

Var hittade hon mest kantareller - markerat på karta eller GPS

Kan ha betydelse:

Har hon nyttillkommen huvudvärk/utstrålande smärtor eller facialispares? – Nej.

Har hon haft något allergiska reaktion på antibiotika? – Nej.

Är hon gravid? – Nej, men är av betydelse om du ämnar behandla med antibiotika.

2. Vilka prover/undersökningar vill du göra?

Ovidkommande:

SR, CRP, Vita blodkroppar Poly/Mono – Inga blodprover är till hjälp för diagnosen.

Borreliaserologi - Indikationen för antibiotikabehandling är klinisk. Serologi ger ingen vägledning. Endast 50 % av patienter med erythema migrans utvecklar positiv serologi.

Rekommendation:

Inga ytterligare prover/undersökningar - Erythema migrans diagnos ställs på den kliniska bilden!

Anamnestiskt och kliniskt borreliamisstänkt rodnad hudförändring som är större än fem centimeter brukar anses räcka för att ställa diagnosen borreliainfektion. Vid mindre diameter än så, informeras patienten att återkomma om hudrodnaden ökar eller om neurologiska symtom tillstöter. Bettreaktioner brukar försvinna inom en vecka och skall inte behandlas med antibiotika.

3. Ämnar du rekommendera antibiotikabehandling och i så fall vilken?

Ja - Fenoximetylpenicillin (PcV) 1 g, 1 x 3 i 10 dagar.

Om Pc-allergi: Doxyferm 100 mg, 2 x 1 i 10 dagar.

Vid multipla erytem eller feber ges Doxyferm 100 mg, 2 x 1 i 10 dagar.

4. Finns det behov av uppföljande kontroll?

Nej – Patienten får höra sig om de lokala besvären inte avklingar eller vid tillkomst av huvudvärk, feber, smärta av neuralgisk karaktär eller perifer pares.

Fall 2 Anders

1. Vilken är din preliminära diagnostiska misstanke?

Neuroborrelios (NB) kan misstänkas. Neuralgisk smärta där vanliga analgetika har bristande effekt och som förvärras nattetid är typisk för NB. NB kan uppstå utan en föregående hudinfektion. Radikulitsymtom och meningitsymtom kan förekomma samtidigt eller var för sig. Meningitsymtomen yttrar sig som huvudvärk, nackvärk, trötthet, aptitlöshet och ibland kräkningar.

Radikulitsymtomen kan vara både sensoriska och motoriska. Alla nervsegment kan drabbas, men kranialnerverna och speciellt facialisnerven är typisk lokalisation för radikulit. Ensidig facialis pares är vanligast bland de motoriska symtomen.

2. Vilka prover/undersökningar vill du göra?

Lumbalpunktion är det viktigaste diagnostiska hjälpmedlet för neuroborrelios och ska göras för att verifiera diagnosen och därmed utesluta andra differentialdiagnoser innan antibiotika ges. Kontakta infektionsklinik.

Borreliaserologi i serum hjälper inte klinikern, mer än undantagsvis. Ospecifika förhöjda antikroppshalter förekommer med ökande ålder. Förhöjda IgM-koncentrationer hos vuxna är ofta falskt positiva.

Om patienten haft mer än 8 veckors oklara neurologiska symtom och det föreligger en negativ IgG-borrelia-titer i serum, kan neuroborrelios uteslutas i majoriteten av fallen.

3. Ämnar du rekommendera antibiotikabehandling och i så fall vilken?

Nej! Utredning med lumbalpunktion måste föregå ev. behandling.

Fall 3 Märta

1. Misstänker du borrelia?

Nej. Diffusa symtom som yrsel, kronisk kroppsvärk, kronisk trötthet, generaliserad led- och muskelvärk, polyneuropati är inte neuroborrelios! Borreliabakterien kan spridas från fästing till kroppens nervsystem utan hudinfektion 1-2 veckor efter bittet men inte efter månader till år! Bakterien kan också spridas via hudinfektionen erythema migrans. Tiden mellan bittet och neurologiska symtom kan då förlängas. För typiska neuroborrelios-symtom se fall 2.

2. Vilka prover/undersökningar vill du göra?

Ingen ytterligare utredning med avseende på borrelia ska göras.

3. Rekommenderar du antibiotikabehandling?

Nej.

Mer borreliainformation:

[Regional Medicinsk Riktlinje Borrelia Västra Götalandsregionen 2017](#)

[Läkemedelsverkets workshop om diagnostik och behandling av borreliainfektion hos vuxna och barn \(2009\)](#)

[REKlistan](#) (exempelvis preparat och dosering till barn)

[Internetmedicin \(författare Lars Hagberg\)](#)

Strama Västra Götalands app (Android-google på "Strama vgr android". Apple – App-store)